

NAŠ BEŽIGRAD

GLASILO ČETRTE SKUPNOSTI BEŽIGRAD MESTNE OBČINE LJUBLJANA Letnik 10 · št. 1 · junij 2021

Pozdrav iz uredništva

Pozdravljeni, spoštovani bralci in bralke, pred vami je nova številka glasila Naš Bežigrad. Z naslovno sliko in večino fotografij z dogajanja za Bežigradom nas je razveselil Brane. Vsebina te številke je umetniško obarvana. Srečali smo se z upokojeno učiteljico glasbe Magdo, ki pravi, da je njeno življenje zapisano glasbi, in s trobentačem Francem, ki pravi, da igranje trobente ni samo igranje, temveč tudi način življenja. Svoje ustvarjalno delo je z nami delila družina Vidmar, ki že tretjo generacijo izdelujejo umetniške vezenine. Predstavljamo vam mozaik v cerkvi na Žalah, ki ga je ustvaril svetovno znan umetnik Marko Ivan Rupnik s sodelavci, in Islamski versko-kulturni center, za katerega so arhitekti biroja Bevk-Perović prejeli najvišjo arhitekturno Plečnikovo nagrado. Marca smo obiskali zdaj že 101 leto staro gospo Milo in doktorja Borisa, ki mu do 100. rojstnega dne manjka le še nekaj mesecev. Oba sta prijetna sogovornika. Kot vedno so se nam predstavila tudi naša društva, ki so bila dejavna kljub epidemiji. Tokrat sta to Športni klub Bleščica in Lakros klub Olimpija. Predstavlja se nam Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana. Zavod IZRIIS opisuje vpliv korone na gibanje predšolskih otrok. Vabimo vas na krvodajalske akcije, s pomočjo SMS sporočila lahko pomagata starejšim, Spominčica povezuje starejšo populacijo, Andragoški center pa nas vabi, da se preizkusimo v spretnosti iskanja podatkov. Razmišljali smo o tem, kako ustaviti, prepoznati in poklicati na pomoč v primeru nasilja v družini. Knjižnice nas vabijo na obisk in ogled razstave, Pionirski dom pa otroke na poletne šole. Predstavlja se nam Slovensko mladinsko gledališče. Pogovor smo tokrat posneli s hišnim organistom in skrbnikom največjih orgel na Slovenskem v Cankarjevem domu, gospodom Sašem.

Tako, prišli smo do konca vsebine tokratne številke, v kateri smo želeli predstaviti zanimive prebivalce in dogajanje za Bežigradom. Veselimo se poletja in uživajmo v s soncem obsijanih dneh. Vse dobro do naslednje, zimske številke Našega Bežigrada. Pišite nam, veseli smo vseh pobud.

Vaša urednica Karolina Korenčan
Glavna urednica
glasila Naš Bežigrad

Četrtna skupnost
Bežigrad

Mestna občina
Ljubljana

VSEBINA

beseda iz uredništva	3
Pozdrav iz uredništva.....	2
Drage Bežigrajčanke, dragi Bežigrajčani!	3
naša društva	4
Leto 2021 – 20 Let Športnega kluba Bleščica	4
Lakros klub Olimpija.....	4
zgodbe iz življenja	5
Obiskali smo	5
Čestitamo 100-letniku, prim. Borisu Cibicu, dr. med.....	5
Življenje, zapisano glasbi – pogovor z gospo Magdo Dimnik-Kryžanowski.6	
Zgodba o trobentaču.....	6
Iz naših krajev	7
nekaj za vse	7
Mozaik na Žalah – Ljubezen nikoli ne mine	7
Arhitekti Islamskega versko-kulturnega centra	8
obvestila in vabila	9
ŠC PET – šport in šola z roko v roki.....	9
Korona in šport predšolskih otrok.....	9
Obnovitvena dela v Četrtni skupnosti Bežigrad.....	10
utrinki s prireditev in dogodkov v ČS Bežigrad	11
Ne čakajmo – stop nasilju! Nasilje je treba nemudoma prijaviti!.....	12
Darujte kri in postanite del velike družine srčnih ljudi!.....	13
Razstava Ljubljansko Posavje: Stožice, Ježica in Črnuče	14
Mestna knjižnica Ljubljana in njene knjižnice	14
Slovanska knjižnica.....	15
Poletne počitniške šole v Pionirskem domu	15
Andragoški center Slovenije.....	16
Spominčice v času covid-19	16
predstavitve	17
Slovensko mladinsko gledališče.....	17
intervju	18
Saša Frelih – Mišo, organist.....	18

Drage Bežigrajčanke, dragi Bežigrajčani!

Po dolgi, izolirani in samotni jeseni ter kasneje še zimi se je končno pokazala pomlad. Sicer, skladno s takratnimi razmerami, hladna in mokra, a vseeno: pomlad! Sproščanje ukrepov za zaježitev epidemije COVID-19 se je sicer začelo sramežljivo, kot to naredijo zvončki. Dvigovanje temperature v naravi in sproščanje ukrepov sta okrepila dobro voljo med ljudmi. Več gibanja v naravi pa nam je ponovno razkrilo odnos nekaterih do naše okolice. Zaščitne maske vsepovsod in spet videna priložnostna odlagališča odsluženega materiala nam razkrivajo, da določeni ljudje še vedno ne razumejo naravnega kroga in delovanja narave, predvsem pa ne, da se nam vse vrne.

To in zavest, da ni nič lepšega kot čisto okolje okoli nas, nas je gnalo pri organiziranju čistilnih akcij v naši četrtni skupnosti. Na naslednjih straneh boste zasledili tudi nekaj fotografskih utrinkov s te akcije. Smeti je bilo sicer manj kot pretekla leta, vendar so na žalost še vedno tu.

Glede dogajanj v naši četrtni skupnosti pa je najbolj prisotna in pomembna obnova Dunajske ceste z urejanjem kolesarske steze od Ježice do Centra. Večja obnova, ki bo kolesarjem dodatno olajšala dostop do središča mesta in s tem razbremenila ozračje v mestu, nas pa že precej časa ovira pri gibanju po naši četrtni skupnosti, se bo kmalu zaključila. In takrat bo Dunajska cesta zasijala v novi, sveži podobi.

Kar nekaj obnov in ureditev cest smo dočakali v letošnji zimi in naš Bežigrad dobiva vedno bolj urejen videz. Se pa

še vedno dogaja, da kakšna novost ni pravilno predstavljena. Kot na primer držalo ob stopnicah na Dunajski cesti pri sestopu z avtobusnega postajališča na Kardeljevo ploščad, ki se, kot občasno vidimo, še ni "prijelo", zato danes izkoriščam to priložnost, da vam in vsem, ki uporabljajo te stopnice, osvežim spomin na nova držala, ki so tam, da si ljudje lahko pomagajo.

Pred nami je že vroče poletje (temperaturni skok je bil kar precejšen) in veliko vroče pločevine. In takrat nam bodo prav prišli naši parki in zelenice, za katere moramo vsi skrbeti, da bodo urejeni in primerni za sproščanje še naprej.

Pred nami je pomemben praznik, dan državnosti, ki obeležuje 30. obletnico naše samostojnosti. Zato vas vse vabim, da s ponosom praznujemo ta, za naš narod pomemben, dogodek. Poleg tega vsem vam želim tudi prijetne poletne počitnice, če in ko jih boste izkoristili. Vsem tistim, ki te možnosti ne bodo imeli, pa želim čim manj vročinskih valov in čim več osvežitve v naših parkih.

Stanko Furlan,
predsednik Sveta
Četrtne skupnosti Bežigrad MOL

Udeleženci sedme izredne seje ČS Bežigrad v Savskem naselju

VABILO

VLJUDNO VABLJENI NA
**DAN ČETRTNE
SKUPNOSTI BEŽIGRAD,**
KI BO POTEKAL V
PARKU LITERATOV
MESECA SEPTEMBRA

Točen datum prireditve bo pravočasno objavljen na spletni in Facebook strani Četrtne skupnosti Bežigrad

Izdajatelj glasila Naš Bežigrad: Mestna občina Ljubljana, Četrtna skupnost Bežigrad, Vojkova 1, Ljubljana, Tel.: 01 236 25 37, faks: 01 306 12 06

Uradne ure: ponedeljek 8.30-13, sreda 8.30-12 in 13-17, petek 8.30-12, **e-pošta:** mol.bezigrad@ljubljanasi.si

Spletna stran: www.ljubljana.si/si/mol/cetrtna-skupnosti/bezigrad/, Facebook: www.facebook.com/csbezigrad/

Uredniki: Karolina Korenčan – glavna/odgovorna urednica, Stanko Furlan – namestnik urednice

Uredniški odbor: Marko Iršič, Brane Logonder, Amalija Šiftar, Klemen Traven, Avguština Zupančič in Jelka Žugelj

Oblikovna zasnova: Marko Cotič Trojer, **Oblikovanje, prelom in priprava za tisk:** Studio Cotič-Trojer d.o.o. · **Tisk:** Present d.o.o.

Številka izdaje: Letnik 10, številka 1, junij 2021 · **Naklada:** 16.200 izvodov · **Fotografija na naslovnici in zadnja stran:** Brane Logonder · Fotografije brez oznak: Arhiv ČS Bežigrad in avtorji prispevkov · Glasilo prejmejo vsa gospodinjstva v četrtni skupnosti Bežigrad MOL, brezplačno. Naš Bežigrad, glasilo Četrtne skupnosti Bežigrad, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 1699. Prispevke, obvestila, pripombe in predloge v zvezi z glasilom NAŠ BEŽIGRAD pošljite na: nas.bezigrad@gmail.com.

ISSN 2670-7527

Leto 2021 – 20 Let Športnega kluba Bleščica

naša društva

BLEŠČICA nas vse s svojim drobnim, a močnim svetlikanjem nagovarja, kako najti svetlikanje v sebi in drugih. Športna sfera in naš najljubši šport, ritmična gimnastika, nam stalno ponujata neusahljive priložnosti svetlikanja. Svetlikanje je. Nastane v bližini, ko nekoga vidiš, slišiš, mu odgovoriš. Za svetlikanje mora biti veliko priložnosti. Šport ponuja soustvarjanje, ponuja roko, ki pravi "pridruži se mi", daje možnost videti najprej dobro v človeku, ponuja zaveznitvo, priložnost za solidarnost, skrb za druge, čas za pogovor o mnogih zanimivih temah, s katerimi se srečujemo.

S temi mislimi in idejo "šport naj bo šport od vseh", sta se leta 2001 Nika Veger in Petra Kamenšek podali na

pot ustvarjanja novega in izumljanja neznane. Tako je nastala Bleščica. Novo in dokaj neznano, nekaj, kar se z ritmično gimnastiko v preteklosti ni povezovalo, je bilo: ritmična gimnastika za vse, rekreativna ritmična gimnastika, vseživljenjska vadba, zdrava vadba, množičnost. Prej nepovezane krožke, ki so delovali po osnovnih šolah, sta s Katro Žvab in Aleksandro Toure (takrat Smrtnik), povezali v novo društvo. Začetek Bleščice je bil vadba na 12 osnovnih šolah, kjer je vadilo 250 deklet.

Misli in ideje o ritmični gimnastiki so se z Bleščico širile in odpirale vsa vrata. Dekleta želijo postati Bleščice, vaditeljice želijo ostati Bleščice, šole nas podpirajo. Ena izmed osnovnih

šol, na katerih je svoje poslanstvo pred 20 leti začelo naše društvo, je tudi bežigradska OŠ dr. Vita Kraigherja. V naslednjih letih smo se razširile še na nekatere druge osnovne šole za Bežigradom. Trenutno delujemo na OŠ Bežigrad, OŠ Franceta Bevka, OŠ Danile Kumar in OŠ dr. Vita Kraigherja. Na bežigradskih osnovnih šolah ritmično gimnastiko vadi sto deklet, skupaj pa je deklet v društvu 1300.

Pri nas trenirajo osnovnošolke, srednješolke pa tudi dekleta, ki so že na fakultetah, v službah, ki so že mamice ... V teh 20 letih se je klub razširil na vse starostne kategorije.

V času omejitvenih ukrepov smo se Bleščice povezovale po spletu. Brezplačne spletne vadbe so organizirane za vse starostne skupine, ponudili pa smo tudi ure vadbe v paru, kjer lahko dekleta telovadijo skupaj z mamicco ali očkom.

Upamo, da se bomo kmalu lahko vrnilo v telovadnice in se z vami srečale na velikem praznovanju naše 20. obletnice.

Članek napisali: Katra Žvab in Petra Kamenšek, strokovna vodja
Športnega kluba Bleščica
Fotografije: Mirjam Čančer, mag. oblikovanja vizualnih komunikacij

Lakros klub Olimpija

Lakros je moštveni šport, ki prihaja iz Severne Amerike, najprej pa so ga igrali Indijanci. Najstrastneje so ga igrali Irokezi, ki sebe kličejo Haudenosaunee (izg.: Hodenošouni), lakrosu pa pravijo Tewaaraton (izg.: teuaraton – stvarnikova igra). Lakros ima za njih svet pomen, saj menijo, da jim je bila ta igra dana od njihovih božanstev. Po prihodu Evropejcev se je ta šport standardiziral in je danes državni šport Kanade.

Začetki v Ljubljani (in Sloveniji) segajo v leto 2003. Takrat je Steve Fish (lakrosist iz Manchestra) prišel delat v Ljubljano. Želel se je ukvarjati s svojim najljubšim športom – lakrosom. Ustanovil je klub in le-ta je deloval sedem ali osem let. Na žalost je pozneje vse

zamrlo. Nekaj let pozneje pa je Dominik Vučković želel indijanski šport obuditi.

Tako se je leta 2013 rodil zmajski klub – Lacrosse klub Olimpija. Do danes je klub zmagal na številnih turnirjih, prepotoval je bližnjo in daljno okolico in bil edini, ki je prispeval igralce

za slovensko reprezentanco, ki je leta 2016 tekmovala na evropskem prvenstvu.

**POSTANI LAKROSIST
PRIPADAJ OLIMPIJI**
Tel. 041 275 253
olimpija@lacrosse.si

Obiskali smo

Zaradi epidemije covida in ukrepov vlade v lanskem letu nismo obiskali gospe Mile Uršič, ki je lani spomladi praznovala sto let. Letos marca nam je to uspelo in z veseljem sporočamo, da ji zdravje dobro služi. Pripovedovala nam je o svojem pestrem življenju in poklicu učiteljice angleškega jezika. To sicer ni bil njen osnovni poklic, saj je študirala latinščino, klasično grščino in francoščino. Znanje angleškega jezika je pridobila v Londonu takoj po drugi svetovni vojni, skupaj z drugimi učitelji iz vse Jugoslavije. Najprej je poučevala v Postojni, kjer se je tudi poročila – njen soprog je bil znani profesor matematike Stanko Uršič. Družina se je nato preselila v Piran, kjer sta oba poučevala na gimnaziji in tehničnem liceju. Po selitvi v Ljubljano je gospa Mila najprej eno leto poučevala na osnovni šoli v Šiški, nato pa od leta 1958 do upokojitve na OŠ dr. Vita Kraigherja za Bežigradom. Ima sina in hčerko, tri vnukinje in vnuka ter tudi že dva pravnuka. Ti so ji v največje veselje in zaradi njih se veseli dolgega življenja. Zanimiva je tudi

njena pripoved o matični družini, saj je bila njena mati rojena v Dubrovniku, oče pa je bil Čeh. Mamin oče je bil kapitan ladje in je družina nekaj časa živela v Trstu, kjer je mama gospe Mile spoznala njenega očeta, češkega zdravnika na soški fronti. Ker je Trst po prvi svetovni vojni pripadel Italiji, sta se mlada zakonca preselila v novo nastalo Jugoslavijo. Oče zdravnik je najprej zdravil bolne in invalidne vojake v Srbiji, nato v Sloveniji, na Štajerskem, kjer se je rodila gospa Mila. Ko je oče sprejel delo zdravnika na železniški upravi, so se preselili v Ljubljano, v Fondove hiše, kjer gospa Mila, s prekinitvijo zaradi

službovanja na Primorskem, živi še danes.

Kako pa ji je uspelo doživeti visoko starost? Živi običajno življenje. Po padcu sicer težje hodi in uporablja hojco. Iz drugega nadstropja ji je težko iti po stopnicah, zato gre raje na balkon. Vid ji še dobro služi in rada bere, gleda televizijo in je zato na tekočem o dogodkih. Rada gleda kuharske oddaje. Še vedno se po telefonu rada pogovori s svojimi prijatelji. Prehranjuje se običajno in pohvali kosila, ki jih dostavijo iz Doma starejših občanov Bežigrad. Po kosilu rada popije tudi kavico. Zvečer za ohranjanje dobrega zdravja popije mleko z žličko medu. Zadovoljna je, da ima svojo osebno pomočnico, ki skrbi zanjo, tako da lahko še vedno živi doma. Najbolj se seveda razveseli obiskov svojih najdražjih in je ponosna na njihove uspehe.

Želimo ji še veliko zdravja in jo obiščemo spet ob naslednjem rojstnem dnevu.

Avguština Zupančič
Foto: Marina Vraneš

Čestitamo 100-letniku, prim. Borisu Cibicu, dr. med.

Obiskali smo sokrajana, doktorja Borisa Cibica. Do polnih 100 let življenja mu manjka še nekaj mesecev. Rad se smeji in rad pripoveduje svojo življenjsko zgodbo. Pravi, da se je že dolgo nazaj odločil, da bo dolgo živel in na to tudi ves čas mislil; kot pravi sam, ni grešil. Zavedal se je, kaj je dobro za telo, vedno se je veliko gibal, pazil na svojo težo. Še danes hodi po stopnicah in to tako, da preskakuje po dve stopnici.

Ponosen je na svoje korenine, saj je tržaški Slovenec, zaradi česar se morali ves čas boriti. Leta 1949 je začel organizirati srečanje Cibicev. Prvo leto so bili to mama, oče in dva brata. Zdaj se srečujejo na dve leti, ko se zbere več kot sto potomcev družine Cibic. Tako so kot slovenska skupnost blizu italijanske meje še danes aktivni.

Svoje mladosti se spomni takole: V družini je bilo od devetih pet odraslih živih otrok. Po prvi svetovni vojni, leta 1919, so postali italijanski državljani, kar ni bilo dobro sprejeto. Vsi, ki so govorili slovensko, so bili večkrat zaprti. V zapor so tako šli najprej starši, potem njihovi otroci in za njimi vnuki. Tudi Boris je bil v zaporu takoj po gi-

mnaziji, ki jo je končal v Trstu. Najprej tri leta pod Italijani in po kapitulaciji Italije še tri leta pod Nemci. Tako je preživel drugo svetovno vojno. Po vojni se je vpisal na študij v Ljubljani, kjer je kot žrtev fašističnega preganjanja dobil štipendijo, stanovanje v Oražmovem domu in šolanje na fakulteti. Med počitnicami je nekaj časa delal v Valdoltri in tam srečal skupino študentov iz Ljubljane. Med njimi je bila tudi lepa deklica, študentka arhitekture, ki

je kmalu postala njegova žena. Prva tri leta po poroki še nista dobila svojega stanovanja in sta živela ločeno. Žena je živela pri svojih starših in tam se je rodila prva hčerka. Čez leta sta dobila prvo majhno stanovanje in potem večje stanovanje in rodila se je druga hči. Skupaj z drago ženo sta dočakala 68. obletnico poroke. Lani je žena nenadoma zbolela in umrla, tako da je zdaj sam v velikem svetlem stanovanju, ki ga je z občutkom za estetiko opremljala njegova žena.

Njegova poklicna pot je potekala takole: leta 1949 je dokončal študij medicine in se zaposlil v bolnišnici. Od leta 1963 do leta 1970 je bil namestnik predstojnika internega oddelka v Bolnici dr. Petra Držaja. Po tem je preusmeril svoj študij v kardiologijo in delal nekaj časa v Nemčiji. Leta 1969 je postal primarij. Pozneje je bil direktor Interne klinike BPD in asistent na Katedri za interno medicino. Prim. dr. Cibic je bil 17 let predsednik Kardiološke sekcije Slovenskega zdravniškega društva in deset let predsednik Internistične sekcije. Sodeloval je pri ustanovitvi Društva za zdravje srca in ožilja Slove-

nije, dolgo let je bil njegov podpredsednik, še danes sodeluje z njimi. Izdal je veliko publikacij o visokem krvnem tlaku.

Prim. dr. Borisa Cibica so sep-

tembra 2001 počastili na 1. kongresu internistov SZD. Leta 2002 je prejel srebrni častni znak Republike Slovenije.

Njegovi kolegi pravijo, da je Boris

človek, ki nikoli ne stoji, vedno teče, tudi ko bi moral počivati. Vedno je imel veliko načrtov. Tudi zdaj je optimističen in vesel.

Karolina Korenčan

Življenje, zapisano glasbi – pogovor z gospo Magdo Dimnik-Kryžanowski

Gospa Magda je bila 50 let učiteljica glasbe v glasbeni šoli Franca Šturma. Glasba je bila v njeni družini doma. Veliko so peli, plesali in igrali. Njena mama je zelo lepo pela in igrala klavir, a v tistih časih ni bilo običajno, da bi ženska hodila v glasbeno šolo.

Magda je hodila v osnovno šolo na Poljanski cesti, v Lichtenurn, kjer so nune imele osnovno šolo, saj so bile v času 2. svetovne vojne vse državne šole zaprte. Dekleta so se med odmori zbirale pri eni od učiteljic in se učile igrati klavir. Magda je dobila možnost, da se začne učiti klavir v pravi glasbeni šoli. Nadaljevala je učenje v glasbeni matici, na nižji glasbeni šoli, nato na srednji glasbeni šoli, se dodatno učila klavirja na poletnih šolah v Angliji, kjer je spoznala učitelja na kraljevi akademiji. Študij je dokončala na glasbeni akademiji v Ljubljani.

Živela je pri teti. Ko je ta zbolela, jo je popoldne brezplačno prihajal zdraviti mlad zdravnik. Bil je dober in prijazen, kar je opazila tudi Magda. Med zdravnikom in Magdo se je rodila ljubezen. Magda se spomni, kako sta na zmenek šla kar s kolesom do Bleda. Po zaključnem nastopu v Filharmoniji se je poročila in začela poučevati klavir majhne otroke, stare od 4 do 6 let, kar je počela zelo rada. Potem pa se je za-

poslila na glasbeni šoli Franca Šturma in tam ostala naslednjih 50 let. Ko je začela poučevati, ni bilo pripomočkov, zato je sama na roke prepisovala note, jih opremila z risbami, ki jih je rad risal tudi njen mož. Z možem imata štiri otroke in zdaj rada skrbi tudi za devet vnukov.

Svojih dni poučevanja klavirja se spominja po številnih nastopih in veselju ljudi ob tem, še posebej v prvih letih učiteljevanja, ko ni bilo toliko ponudbe. Pravi, da je bilo vzdušje krasno. Nastopali so v šolah in v vrtcih. Spomni se, da se po nastopu učencev klavirja v domu za ostarela na Bokalcih starejši jokali od veselja. Hodili so nastopat v bolnišnice, snemali so na radiu in televiziji

Ljubljana. Nastopali so celo v tujini. V Pragi, Celovcu, Trstu.

Gospa Magda pove, da je imela srečo, ker je imela vedno dobre učence, ki jih je imela rada. Ko je ugotovila, da ima učenec težave, je bila pripravljena poučevati tudi popoldne, tudi na domu, seveda brez plačila, le v želji, da jih je naučila dovolj za izpite. Učencem je želel dati občutek, da se ne igrajo note, ampak da mora glasba priti od znotraj, iz duha, da jo moramo začutiti. Neka učenka ji je nekoč rekla: »Učiteljica, priklopite se na mene, da bom začutila glasbo.«

Še danes, ko je že vrsto let upokojena, ji pišejo nekdanji učenci in učenke. Tako je zapisala ena od učenk: »Draga učiteljica. Vi ste nam vsem bivšim učencem približali glasbo na prav poseben način, z veliko ljubezni, čustev, globine. Velik privilegij smo imeli, da smo se lahko pri vas učili. Danes lahko zagotovo rečem, da se ni nič izgubilo, vse je ostalo v meni, z vso močjo čutim glasbo.«

Spoštovana profesorica, s tem zaključujem najin pogovor in se vam zahvaljujem za to, da ste svojo življenjsko zgodbo delili z nami, in za to, ker ste s svojim delom neizogibno spremenili svet na boljše.

Karolina Korenčan

Zgodba o trobentaču

Franc Žugelj je bil rojen v Metliki. Trobento se je začel učiti pri mestni godbi v Metliki. Rad je imel glasbo, zato je postal član godbe. Ker ga je inštrument zelo zanimal, je poiskal pot in prišel do profesorja Antona Grčarja v Ljubljani. Po zaključeni srednji šoli in opravljeni vojaščini je uspešno opravil sprejemne izpite na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani in jo tudi zaključil. Zaposlen je bil v tovarni Beti v Metliki, nato pa v glasbeni šoli Črnomelj. Na Akademiji za glasbo je spoznal tudi mlado pianistko, ki je postala njegova žena. Za čas študija se je preselil v Ljubljano in se zaposlil v orkestru policije kot trobentač.

Po uspešno opravljeni avdiciji je bil šest let honorarni trobentač v glasbeni šoli Moste-Polje. Svoje uradno izobraževanje je leta 2008 zaključil z magistriranjem na Akademiji za glasbo, drugače pa se je vseskozi izobraževal na številnih seminarjih doma in v tujini. Od leta 1988 pa do upokojitve je bil zaposlen kot profesor trobente na današnjem Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani. Veliko časa je preživel v Parizu pri profesorju Pierru Thibaudu, kjer so lekcije trajale dnevno osem ur.

Kot učitelj trobente pravi, da je redno dnevno delo pot do uspeha. Potrebna je previdnost, pretiravanje lahko povzroči poškodbe in stagnacijo.

Njegovi dijaki so praviloma nadaljevali študij na Akademiji za glasbo v Ljubljani, nekateri pa so se odločili za študij v

tujini in ga tudi uspešno zaključili. Na tekmovanjih so dosegali visoka odličja.

Kot trobentač se zaveda, kako pomembno je znanje. Če nič drugega, vsaj veš, česa še ne znaš in kaj moraš še vaditi. Igranje in nastopi mu pomenijo dati drugim nekaj lepega. Na enem izmed nastopov je namesto na trobento igral na izdolbeno smrekovo vejo, ki je nadomestila inštrument. Z učencem

sta igrala Dauvernejeve duete. Občinstvo je bilo navdušeno, župan pa vidno ganjen.

Igranje trobente prof. Žuglju pomeni zelo veliko; pravi, da to ni samo igranje, temveč tudi način življenja. Vsak dan izvaja dihalne vaje, ki ga prebudijo tako, da bi lahko vdihnil cel svet.

Franc Žugelj je danes upokojen profesor, ki še vedno redno vadi trobento

2-3 ure na dan. Pravi, da je to kondicija, ki jo mora še vedno vzdrževati. Je član godbe Ljubljanskih veteranov in igra v več zasedbah.

Če se boste kdaj sprehajali po zahodnih bežigrajskih ulicah in iz ene izmed bežigrajskih vil slišali zvoke trobente, je to zagotovo naš trobentač. Naj še dolgo in veselo igra.

Zapisala: Karolina

Iz naših krajev

Predstavljam vam tretjo generacijo bežigrajske družine Vidmar

Tokrat vam predstavljamo družino Vidmar mlajšo. Elizabeta (Beti) in Boštjan sta se spoznala v času študija. Na pešpoteh po Bežigradu sta utrjevala svojo skupno pot. Imata tri sinove, študente. Vsi trije so trenirali v Judo klubu Bežigrad. Starejša, Janez in Matej, sta večkratna državna prvaka v judu. Uspešno sta zastopala Slovenijo tudi v tujini. Največji dosežek sta drugo in tretje mesto na mednarodnem tekmovanju v judu na Pokalu Dakar v Senegalu. Najmlajši Miha igra violo, vrsto let je pel v otroškem in pozneje v mladinskem pevskem zboru RTV Slovenija. Zdaj je član Akademskega pevskega zbora Tone Tomšič Univerze v Ljubljani. Najraje zapoje Lipa zelenela je.

Živijo v svoji hiši z vrtom. Za domačo žival imajo dve majhni kokoški, japonsko svileno kokoš in nemško fe-

derfus, in enega petelinčka, angleškega modernega borca, ki pa se pusti božati. Za kokoši skrbijo vsi.

Danes Elizabeta in Boštjan vodita družinsko podjetje izdelovanja praporov, kot je bilo podjetje zasnovano od začetka, čeprav je danes povpraševanje po praporih bistveno manjše. Boštjanovi predniki so v tridesetih letih 20. stoletja imeli delavnico, kjer so z ročno vodenimi stroji za vezenje

izdelovali mašne plašče, bandera in prapore. Izpostavo so imeli celo v Zagrebu. Podjetje je nasledila najmlajša hči Nada, Boštjanova mama. Od nje je posel prevzel Boštjan, ki z ženo Elizabeto nadaljuje družinsko tradicijo. Še vedno se imenujejo Vezenje Ercigoj, vezejo prapore in bandera, pomemben del njihove dejavnosti pa danes predstavljajo umetniške vezenine, s katerimi so imeli odmevne razstave doma in v tujini. Leta 2019 so s slikarjem V. Lebnom razstavljali v Moderni galeriji. Sodelovali so z umetnikom Stanetom Kregarjem, med drugim so obnovili poškodovan Kregarjev mašni plašč, ki so ga pred mnogo leti izdelali v njihovi delavnici. Tako je vnuk poustvaril babičino delo. Trenutno si nekaj njihovih del lahko ogledate na razstavi na gradu Rajhenburg v Brestanici.

Vsem skupaj želimo srečno še naprej.

Karolina Korenčan

Mozaik na Žalah – Ljubezen nikoli ne mine

nekaj za vse

Mozaična poslikava v cerkvi Vseh svetih na Žalah, postavljena leta 2009, je delo svetovno znanega umetnika patra Marka Ivana Rupnika in njegovih sodelavcev iz Centra Aletti v Rimu. Marko Rupnik je dobitnik številnih nagrad, med drugim Prešernove nagrade (leta 2000), častnega znaka svobode Republike Slovenije (2002) za prepoznavnost slovenske likovne umetnosti v svetu in mednarodne nagrade Beato Angelico za Evropo (2003) za umetniško delovanje v Evropi.

Mozaična poslikava v novi cerkvi na Žalah je vsebinsko sestavljena iz dveh delov: zemeljskega in nebeškega.

Zgornja polovica nam odkriva pogled v nebeško slavo, kjer v sredini sedi Kristus kot kralj vesoljstva, obdan z materjo Marijo in Janezom Krstnikom ter drugimi svetniki.

Spodnji del mozaika predstavlja naše zemeljsko življenje, ki je kraj zorenja, ki je prostor potovanja proti večnosti. Vsi mi bomo nekega dne odšli s tega sveta. Vendar je pomembno, kako se pripravimo na ta odhod oz. prehod v onostranstvo. Tako sta v zemeljskem delu mozaika upodobljena dva evangelijska prizora, ki prikazujeta pravo pot človeka v pripravi na večnost.

Na levi strani človek streže bolniku, v katerem v resnici pomaga Jezusu samemu. Vsako takšno dejanje nesebično

ne pomoči drugemu bo shranjeno za večno življenje. Zato Jezus zgoraj, v nebeškem kraljestvu, drži zvitek, na katerem piše: »Ljubezen nikoli ne mine.« Vse, kar je na tem svetu resnično storjeno iz ljubezni, ostane za večnost.

Desna stran prikazuje Jezusovo srečanje z grešnico. Jezus z eno roko piše po tleh, z drugo pa pokrije kamne človeških obsodb. V pogledih se srečata proseča skesanost žene ter Božje usmiljenje in odpuščanje v Jezusovi osebi. Samo Bog odpušča greh in daje človeku novo življenje. Skesanost skrušenega srca odpre vrata v nebesa. Večno življenje v nebesih ni samo za izbrance, temveč za vsakega od nas, samo če se odpremo Bogu.

Dobrodošli v cerkvi Vseh svetih na ljubljanskih Žalah!

Peter Možina, župnik

Arhitekti Islamskega versko-kulturnega centra

ISLAMSKI VERSKO-KULTURNI CENTER, LJUBLJANA

Avtorski tim Bevk Perović:

- Matija Bevk, Vasa J. Perović, Christophe Riss, Ida Sedušak, Tina Marn, Andrej Ukmar, Irene Salord, Rok Gerbec, Blaž Goričan, Urban Petranovič, Davorin Počivašek, Maša Kovač
- Lokacija: Džamijska ulica 10, Ljubljana
- Naročnik: Islamska skupnost v Republiki Sloveniji
- Projekt: 2011–2019 • Izvedba: 2015–2019
- Projektivno podjetje: Bevk Perović arhitekti d.o.o.

Biro Bevk-Perović je leta 2011 zmagal na mednarodnem natečaju za arhitekturno zasnovo Islamskega centra.

Islamski versko-kulturni center je leta 2020 prejel najvišjo arhitekturno Plečnikovo nagrado saj je projekt »ustvaril urbanistični, arhitekturni in izvedbeni presežek ne le v nacionalnem, temveč tudi v evropskem okviru« (iz obrazložitve žirije).

Projekt ljubljanske džamije je rezultat dolgoletne želje slovenske islamske skupnosti po izgradnji lastnega verskega in kulturnega centra. Zgodovina projekta obsega desetletja dolga prizadevanja skozi različne politične okoliščine, najrazličnejše lokacije in urbanistične ideje, vse do izbora in pridobitve parcele za Bežigradom.

Ljubljanska džamija leži, skupaj s spremljajočimi objekti, s katerimi tvori center MKC, v bližini centra mesta, v pasu med gorenjsko železnico in novo Džamijsko ulico, neposredno ob Železniškem muzeju, na nekdanjemu industrijskemu območju, ki je bilo do izgradnje pretežno zapuščeno in neurejeno. Prav z izgradnjo džamije, oziroma novega centra, pa se ta del vrača v življenje mesta.

Lokacija za novi versko-kulturni center je bila do trenutka pojava projekta skorajda povsem pozabljena in izgubljena "slepa" pega znotraj mesta. Vendar pa so prav nedorečeni pogoji lokacije postali vzgib za arhitekturno zasnovo. Urbanistična in geometrijska nedoločenost lokacije je projektu ponudila priložnost, da se prihajajoči

objekt postavi zelo samostojno in neodvisno ter posledično ustvari specifično in samosvojo identiteto znotraj mesta.

Oblikovno in konceptualno gledano je ljubljanska džamija vpeta v relacije različnih aspektov in vplivov: upošteva tako prvine islamske vere in kulture kot sodobni svet, v katerega se vgrajuje, je tradicionalna in hkrati moderna, lokalna in tudi internacionalna. Arhitekturno in urbanistično je zasnovana kot odprt kompleks, ki je demokratičen in fleksibilen, a hkrati z zelo jasno podobo in vidno pojavnostjo v mestu. Z odprto zasnovo se odpira v mesto in vabi obiskovalce, s svojim specifičnim oblikovanjem ponuja uporabnikom svežo in jasno podobo. Kompleks MKC deluje kot mesto v malem – v osrednjem delu kompleksa stoji džamija kot centralna točka in glavni fokus projekta, ki obenem tudi organizira celotno prostorsko zasnovo. Okoli nje so nabrane stavbe spremljevalnih programov, ki skupaj z džamijo sodelujejo v ustvarjanju odprtega prostora – trga. Ta objame džamijo po celotnem obodu in hkrati omogoči, da vsi pre-

ostali objekti delujejo samostojno in obenem povezano tako z džamijo kot z mestom, kamor se trg odpira. Po obodu parcele nepravilne oblike si sledijo naslednji objekti: izobraževalni objekt, upravni objekt, stanovanjski objekt in v središču vsega objekt džamije, skupaj s povezanim objektom abdesthane, ter pod vsemi njimi ležeča kletna baza s parkirnimi mesti, servisnimi prostori, telovadnico in restavracijo. Minaret je prav tako postavljen samostojno. Izraste iz površine trga in se ob fasadi džamije dvigne v nebo – je v vidnem polju in zaznavi ljudi, tako od blizu, s trga pred džamijo, kot s strani ulice in od daleč iz različnih smeri mesta. Na severni strani je kaskadni vrt, zeleno dvorišče oziroma park, ki se z nivoja Džamijske ulice spusti na nivo garaže, kjer je v bazo objekta vgrajena restavracija. Na južni strani kompleksa je dodatna zelena površina, veliko zeleno "korito" z zasajenimi drevesi, ki varujejo najjužnejši, stanovanjski objekt.

Povzeto po spletni strani:
www.atelierarhitekti.si/islamski-verski-in-kulturni-center-v-ljubljani/

Foto: David Schreyer

Foto: Dav

ŠC PET – šport in šola z roko v roki

obvestila in vabila

Bežigrječani gotovo poznajo Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije, saj na Celjski ulici stoji in deluje že več kot sedemdeset let. Tudi številni nekdanji dijaki in dijakinje se, zdaj že zaposleni in odrasli, radi spominjajo dni, preživetih v tej stavbi. Nekateri so bili vrhunski športniki in je šola že takrat imela razumevanje za njihovo dejavnost, v zadnjih desetih letih pa je vpis dijakov s statusom športnika že tak, da predstavljajo skoraj polovico vseh dijakov. Zato so ponosni tudi na nekdanje dijake, ki so šolo obiskovali pred kratkim ali pa jo še obiskujejo – med njimi sta košarkarja Jan Blatnik in Bojan Pejič.

Jan Blatnik:

ŠC PET, smer ekonomski tehnik, sem končal pred dvema letoma – zdaj sem študent Ekonomske fakultete in se še vedno ukvarjam s športom. Čeprav ta srednja šola ni bila moja prva izbira, sem se v šolski program dobro vključil. Všeč mi je bilo vse: prostori, profesorji, ki so se zavzeto ukvarjali z nami, možnost tople

prehrane, dobra računalniška opremljenost, sošolci ... Ker igram košarko od svojega sedmega leta in sem nastopal za Petrol Olimpijo v vseh mladostnih kategorijah, nastopal pa sem tudi za slovensko reprezentanco U 14, je bilo zame najpomembnejše, kako bom šport usklajeval s srednješolskim izobraževanjem. Priznati moram, da smo skupaj s športno koordinatorico in profesorji našli zelo smotrni način, da sem šolo končal celo s prav dobrim uspehom. Študij naprej je bil tako logična izbira, srednja šola pa mi je dala solidno podlago, da ga uspešno opravljam. Spomini na leta na ŠC PET so res prijetni!

Bojan Pejič:

Sem dijak 3. letnika, za to šolo pa sem slišal od mnogih in sem se zanj odločil, ker treniram košarko, v gimnazijske programe pa me ni vleklo. Doma smo si želeli, da bi imel po končani srednji šoli poklic, za nadaljnje izobraževanje pa bi se odločil pozneje; možnost študija je tudi znotraj ŠC PET, na Višji strokovni šoli.

Odločitev je bila prava – prilagajanje mojim športnim dejavnostim na

tej šoli ni samo na papirju. Datume za ustno ocenjevanje si lahko z dogovorom razporejamo sami, omogočajo nam dodatno razlago snovi, kadar nismo prisotni pri učnih urah; na voljo je brezplačna uporaba šolskega fitnesa in telovadnice z namenom, da dodatno treniramo in izboljšujemo svoje športne sposobnosti, v sklopu ur športne vzgoje pa lahko v dogovoru s trenerji tudi opravimo del regeneracijskega treninga. V primeru poškodbe nam nudijo pomoč pri okrevanju, organizirajo tudi delavnice s športnim psihologom in še marsikaj.

Sošolci in sošolke trenirajo zelo različne športe, vendar se zavedamo, da smo se na to šolo vpisali tudi zato, da se usposobimo na področju ekonomije in da uspešno opravimo poklicno maturo. Skozi šolanje nas budno spremljajo in skrbijo za naš napredek športni koordinatorji, ki so velikokrat več kot to. Vedno so nam na voljo, če potrebujemo kakšen nasvet, usmeritev. Skratka: če bi bil še enkrat star 15 let, bi se še enkrat odločil za ŠC PET!

V šolo se seveda lahko vpišejo tudi dijaki, ki nimajo statusa športnika, posebej zanimiva je smer tehnik elektronskih komunikacij, poleg tega pa je šola prometno dostopna!

Pripravila: Miranda Pleničar

Korona in šport predšolskih otrok

Vpliv korone na gibanje predšolskih otrok je Zavodu IZRIIS predstavila Linda Perko, učiteljica športa ter vodja šole Linda sport: "Do nedavnega zapr-

te šole, športne dvorane, telovadnice, prepoved združevanja in poučevanja so močno omejele šport in rekreacijo naših najmlajših. Tistih, ki še ne znajo voditi žoge, narediti prevala, skakati po

eni nogi, plezati visoko. Dejavnosti, ki so bile včasih samoumevne, se danes izvajajo le še kot vodena vadba. Šolski karton je na žalost pokazal, da so se gibljivost, moč in gibalna sposobnost otrok v zadnjih 40 letih prepolovile.

Za triletnika je pomembno, da osvoji določene gibalne sposobnosti, saj se le-te z leti nadgrajujejo. In ker za vse te gibalne sposobnosti otrok potrebuje čas, PONOVITVE, motivacijo in pogum je pomembno, da jih otroku omogočimo. Pod pravo taktirko otroci postajajo močnejši, stabilnejši, agilnejši, in kar je zelo pomembno: BOLJ SAMOZAVESTNI! Naučijo se, da ti uspe, če poslušаш navodila, da ne odnehaš ob prvem padcu, da je

trud pomembnejši od večine in da obstajajo pravila, ki nas pripeljejo do zelenega cilja.

In ko otrok obvlada svoje telo, ko ve, da zmore, ko ga ni strah, takrat zasije, si upa, samozaupanje v njegove sposobnosti naraste, vse to pa vodi v čustveno zrelo, pogumno in samostojno osebo."

Anketa, ki smo jo v sklopu programa IZBERI ZDRAVO ŽIVLJENJE! izvedli med starši, je pokazala, da je med korono skoraj 50 % staršev težko našlo čas za gibanje otrok. Vzrok temu je bila v večini primerov preobremenjenost zaradi usklajevanja med šolanjem otrok, gospodinjskimi opravili ter službenimi obveznostmi. Kar 70 % staršev je mnenja, da je zaprtje vrtcev in šol pustilo posledice na gibalnih sposobnostih njihovih otrok.

Zavod IZRIIS

Društvo upokojencev Boris Kidrič

Spoštovane upokojenke, spoštovani upokojenci,

Društvo upokojencev Boris Kidrič julija in avgusta ne bo imelo uradnih ur, polno dejavni bomo ponovno septembra, ko bodo uradne ure društva:

- na Vojkovi 1 – vsak četrtek od 10. do 11. ure;
- na Belokranjski 6 (za območje Savskega naselja) – vsak četrtek od 16. do 18. ure.

Septembra bomo nadaljevali z izvajanjem progama »Starejši za starejše« in programov KORK Rdečega križa. Prav tako bomo septembra spet začeli izvajati mesečne meritve krvnega sladkorja in holesterola (vsak drugi četrtek v mesecu) ter dejavnosti na področju gibalnih veščin, predavanja in drugo ustvarjanje.

Dragi upokojenci, bodimo spet dejavni in »ne dajmo se« ..., čeprav nismo rosno mladi!

Telefonska številka za program »Starejši za starejše«:
031 675 598

e-naslov DU: du.boriskidric@gmail.com.

Se vidimo septembra!

UO Društvo upokojencev
Boris Kidrič

Obnovitvena dela v Četrtni skupnosti Bežigrad

V Ljubljani poteka več večjih obnovitvenih projektov na prometnicah. Velik del aktualnih prometnih ureditev poteka letos v Četrtni skupnosti Bežigrad. Po zaključeni obnovi Parmove ulice so se letos aprila začela obnovitvena dela na ulici Bežigrad, Jakšičevi ulici in Kurilniški ulici, ki bodo predvidoma potekala do srede avgusta. Zaradi obnove je spremenjen prometni in parkirni režim na okoliških ulicah.

Prav tako se letos nadaljuje obnova Dunajske ceste – na odseku med obvoznico in Vilharjevo cesto – ki zajema tudi obnovo pešcevih in kolesarskih površin. Na odseku mimo Bežigrajskega dvora – med Kržičevo in Topniško ulico – je predvidena širitev kolesarske steze in pločnika.

V okviru obnove Dunajske ceste je Mestna občina Ljubljana obnovila tudi križišče Ptujске in Mariborske ulice, ki

je bilo že nekaj let problematično zaradi zastajanja vode, ki je oteževala pot kolesarjem in pešcem.

Čeprav cestne zapore in preusmeritve prometa podaljšajo dnevne poti in čas potovanja, vse udeležencev v prometu prosimo za potrpežljivost in upoštevanje prometne signalizacije ter vseh – predvsem šibkejših – udeležencev v prometu.

Foto: Branimir Logonder

Začela so se dela na območju »Campusa« med Božičevo, Vojkovo in Štajersko cesto

Sanacija križišča Mariborske in Ptujске ulice

Obnovitvena dela in obnovljena Dunajska cesta

Dela na ulici Bežigrad

Sanirana Parmova ulica

utrinki s prireditev in dogodkov v ČS Bežigrad

Čistilna akcija v ČS Bežigrad

Med 22. marcem in 22. aprilom v Ljubljani poteka tradicionalna akcija »Za lepšo Ljubljano«. Za lepšo okolico smo – ob pomoči občanov – poskrbeli tudi za Bežigradom. V petek, 26. marca, smo organizirali čistilne akcije v Savskem naselju, soseski BS3, na Brinju in Zupančičevi jami; v soboto, 27. marca, pa smo organizirali čistilno akcijo na območju Kranjčeve ulice. Veseli smo, da se je akcije udeležilo veliko mladih, ki so sami ali ob pomoči staršev poskrbeli za čiste soseske.

»Nogometna štafeta« v četrtni skupnosti Bežigrad

V Ljubljani se je 3. junija zaključilo Evropsko prvenstvo UEFA 2021 do 21 let. V spremljevalne dogodke ob gostitvi prvenstva smo se v maju in juniju vključile tudi četrtne skupnosti. Vsaka četrtna skupnost je za nekaj dni gostila »nogometno štafeto« in pripravila različne dogodke, povezane z nogometom. Program so nekoliko prikrojile tudi epidemiološke razmere, a vseeno smo utrip nogometnega prvenstva ponесли v vsako od 17 četrtnih skupnosti. V četrtni skupnosti Bežigrad smo načrtovali izvedbo nogometnega turnirja med bežigrajskimi osnovnimi šolami, a epidemiološke razmere izvedbe turnirja niso dopuščale. Ob pomoči Osnovne šole Franceta Bevka in Nogometnega kluba Olimpija Ljubljana smo slavnostno prevzeli nogometno štafeto in nogometni dan obeležili z izvedbo nogometne spretnostne delavnice.

foto levo in desno zgoraj: Nik Rovar

Tečaj nordijske hoje

Zbiramo prijave za brezplačni tečaj nordijske hoje za občane.

Izvedba tečaja je predvidena septembra/oktobra.

Kontaktne podatke pošljite na e-naslov mol.bezigrad@ljubljanas.si ali jih sporočite na tel. št. 01 236 25 37 (pisarna Četrtne skupnosti Bežigrad MOL).

Tekoče stopnice v Plavi laguni

Po skoraj dveh desetletjih nedelovanja tekočih stopnic pri tržnici v Plavi laguni smo se Bežigrajčanke in Bežigrajčani v začetku marca ponovno razveselili delovanja popravljeneH tekočih stopnic. Menjava tekočih stopnic je potekala brez posega v konstrukcijo (in s tem lastništvo) po novem postopku in-Truss in je prva tovrstna montaža tekočih stopnic v tem delu Evrope. Vrednost investicije Mestne občine Ljubljana je bila 320.000 evrov (brez DDV)

Pomožno nogometno igrišče Stožice

foto: Branimir Logonder

Obnova vrtca Jelka – enote Palčki

Stavba vrtca Jelka – enote Palčki, ki je umeščena med Parmovo in Lavričevo ulico, je bila v lanskem letu deležna temeljite obnove. Poleg statične in energetske obnove objekta, obnove centralne kuhinje in izgradnje zunanjega stopnišča je bilo prenove deležno tudi vrtčevsko igrišče. Izvedba varstva v času obnove je bila tudi zaradi epidemije velik organizacijski zalogaj, ki pa so ga v vrtcu Jelka uspešno izvedli in otroci so se že vrnili v obnovljene stavbo. Uradno »odprtje« obnovljene enote Palčki je bilo 9. junija.

Foto: Katja Čemažar

Foto zgoraj levo in spodaj: CBE d.o.o.

Območno združenje Ljubljana

Club

100

ZALOGA KRVI SO NIZKE. KRVODAJALCI, POTREBUJEMO VAS!

Za odvzem krvi prosimo, da se **OBVEZNO** naročite na 051 389 270.

www.ztm.si

HVALA, KER DARUJETE.

www.rdecikrizljubljana.si

Spoštovane krvodajalke, spoštovani krvodajalci!

Vljudno vabljeni, da se naročite in darujete kri. Če želite darovati, prosimo, pokličite na 051 671 147, 051 389 270 ali 051 389 325 in se z Zavodom za transfuzijsko medicino dogovorite za datum in uro prihoda, saj najava zagotavlja varno okolje za darovanje. Več informacij je na voljo na www.ztm.si.

Ne čakajmo – stop nasilju! Nasilje je treba nemudoma prijaviti!

Nasilje v družini je splošen družbeni problem in pojavlja se ne glede na socialno-ekonomski položaj, spol, starost, etnično pripadnost ali druge osebne okoliščine družinskih članov. Leto epidemije je stiske, ki velikokrat vodijo tudi do nasilja, povečalo in to obdobje terja še večjo pozornost.

Nasilje ni konflikt in zanj ni opravičila

Na Centru za socialno delo Ljubljana opažamo, da je delež neprijavljene nasilja v družini še vedno mnogo višji od uradnih podatkov. Nasilje med družinskimi člani, še posebej v intimno partnerskih odnosih, je pogosto prikrito, dogaja se za zaprtimi vrati, zato ga je tudi težje prepoznati in preprečevati. Žrtve pogosto potrebujejo veliko strokovne podpore in pomoči, da zmorejo spregovoriti o nasilju. Opažamo tudi, da je nasilje v družini v Sloveniji še vedno stigmatizirano in da je toleranca do nasilja, kljub izboljšanju situacije v zadnjih letih, še vedno prevelika. Na Centru za socialno delo Ljubljana zagovarjamo ničelno tolerance do nasilja in s svojim delovanjem aktivno ozaveščamo strokovno in laično okolje pri prepoznavanju in prijavljanju nasilja. Za nasilno vedenje je vedno odgovoren povzročitelj nasilja, nasilje ni konflikt in zanj ni opravičila!

Podatki, ki jih centri beležijo v zvezi z obravnavo nasilja v družini, kažejo na to, da je še vedno visok odstotek primerov, v katerih so žrtve nasilja v družini ženskega spola. Posebej poudarjamo, da so otroci žrtve nasilja tudi kadar so ob nasilju le prisotni in ne doživljajo neposrednega nasilja, ali če živijo v okolju, kjer se nasilje izvaja. Otroci kot žrtve nasilja imajo pri obravnavi prednost.

Nujnost prijave

Vsako nasilje je treba prijaviti. Vsaka žrtev ima na voljo različne vrste in vire pomoči, s katerimi ji lahko pristoj-

ne institucije pomagajo pri reševanju njene ogroženosti. Center za socialno delo je osrednja institucija pri obravnavi nasilja v družini. Na centru bomo žrtvi ponudili možnost spremljevalca, ki jo lahko spremlja na policijo, da lažje pove svojo zgodbo.

Grožnje je vedno treba vzeti skrajno resno

Grožnje povzročitelja in strahove žrtve center vzame skrajno resno. Najnevarnejši čas za žensko je takrat, ko želi ali zapusti nasilnega partnerja, ker bo uporabil vse načine, da jo bo pridobil nazaj. Povzročitelji navadno to počno toliko časa, dokler jih sistem jasno in odločno ne ustavi. Naloga centrov za socialno delo je, da skupaj z žrtvijo naredi vse, da jo zaščiti, pri tem pa je zelo pomembno, da žrtev natančno povprašamo o njenih strahovih in grožnjah, ki jih je izrekel povzročitelj nasilja v družini.

Nudjenje informacij in pomoči žrtvam

Kadar se oseba obrne na center za socialno delo zaradi nasilja v družini, ji najprej posredujemo vse informacije, ki jih potrebuje, in seznanimo z vsemi organizacijami, kamor se lahko obrne. Takoj od začetka žrtvi nudimo vso pomoč, ki jo ob tem potrebuje.

Vloga in naloge policije

Policija kot institucija največkrat prva vstopa v družino, se sooči z obravnavo in preiskavo nasilja v družini. Policija ima možnost, da žrtev nasilja zaščiti tudi tako, da povzročitelju nasilja izreče ukrep prepovedi približevanja.

Nerazumevanje položaja žrtve

Pogosto se dogaja, da žrtve nimajo dovolj moči, da bi poiskale pomoč. V svoji okolici žrtve pogosto naletijo na nerazumevanje, ali se jim celo ne verjame, prisoten je sram in strah, nekateri jih lahko celo obsojajo. Žrtev moramo opolnomočiti oziroma opogumiti in spodbuditi k iskanju pomoči ali zanje

sami poiščemo pomoč.

Kam po pomoč?

- Policija (intervencijska številka) 113
- Nujna medicinska pomoč 112

Najbližji center za socialno delo:

- CSD Ljubljana, enota Bežigrad Einspielerjeva ulica 6, Ljubljana 01 300 18 00
- CSD Ljubljana, enota Ljubljana Šiška Celovška cesta 150, Ljubljana 01 583 98 00
- CSD Ljubljana, enota Ljubljana Center Dalmatinova ulica 2, Ljubljana 01 475 08 00
- CSD Ljubljana, enota Moste Polje Zaloška cesta 69, Ljubljana, 01 587 34 00
- CSD Ljubljana Koordinatorica za preprečevanje nasilja 031 390 265
- Društvo SOS telefon 080 11 55
- Društvo za nenasilno komunikacijo 01 434 48 22
- Združenje proti spolnemu zlorabljanju 01 431 33 41
- Krizni center za ženske in otroke, žrtve nasilja (Društvo ženska svetovalnica) 031 233 211
- Psihosocialna pomoč ženskam žrtvam nasilja
- Krizni telefon čez vikende 01 25 11 602 051 33 88 11

Znak za pomoč v primeru nasilja

Oseba, ki doživlja nasilje, pokaže znak osebi na drugi strani tako, da najprej pokaže odprto dlan, nato palec premakne na dlan in ga pokrije z ostalimi prsti. Oseba pri tem ne uporabi nobenih besed in lahko to opravi na skrivaj, ne da bi povzročitelj, če je v bližini, to opazil. Ob množični uporabi spletnih orodij in video klicev je znak za pomoč vedno bolj prepoznaven, tudi v Sloveniji. Delite ga tudi vi!

Center za socialno delo

Doživljate nasilje in ne morete poklicati na pomoč? Uporabite znak in sporočite, da potrebujete pomoč!

113 080 1200 policija.si #SignalForHelp

Krater, laboratorij za trajnostno oblikovanje – poletna šola

KRATER

Krater je začasni laboratorij za trajnostno oblikovanje, ki je vrata odprl spomladi 2021. Na zaraslem gradbišču delujejo delavnica ročne izdelave papirja, mizarska delavnica, laboratorij za vzgojo užitnih gliv in urbano zavetišče za zlate ribice ter zavetišče za zavržene rastline. Projekt je ime dobil po kraterju podobni gradbeni jami, iz katere so kopali gramoz. V prvi polovici junija je na Kraterju potekala prva poletna šola v Sloveniji, ki se je osredotočila na razvoj novih materialov iz komposta, kmetijskih odpadkov, invazivnih rastlin in drugih surovin, ki bi jih večina ljudi označila za biološke odpadke. Oblikovalci so v desetih dneh poskušali razviti pet novih biomaterialov in nabor orodij za spoznavanje lokalnega

ekosistema. V okviru Poletne šole Krater so v Ljubljano prišli uveljavljeni teoretiki in izkušeni praktiki, ki delujejo na presečišču umetnosti, oblikovanja, novih lokalnih ekologij in skupnostnih ekonomij. Med njimi so portugalski arhitekt Pedro Jervell in italijanski kolektiv Brave New Alps. Udeležencem sta predavali tudi mednarodno priznani oblikovalki Henriette Wall (Atelier

Luma) in Kathrin Böhm, ustanoviteljica podjetja Company drinks, ki proizvaja gazirane pijače iz divjih rastlin, ki rastejo v Londonu.

Oživiljena gradbena jama, ki nastaja v sodelovanju med društvom Trajna, oblikovalcem Rokom Oblakom, društvom za permakulturo Slovenije, društvom Zavetišče za zavržene rastline in društvom ProstoRož, prinaša nove priložnosti tudi za lokalne prebivalce. Ustvarjalni laboratorij lahko obiščete ob ustvarjalnih delavnicah, predavanjih in dnevih odprtih vrat. Javni program je objavljen na spletni strani krater.si in Facebook strani društva Trajna: <https://www.facebook.com/trajnacollective/>.

foto Amadeja Smrekar

Darujte kri in postanite del velike družine srčnih ljudi!

4. junij je dan slovenskega krvodajalstva. Letos je potekal pod pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja.

Za pokritje dnevnih potreb bolnikov in zdravstva po krvi vsak delovni dan potrebujemo v povprečju 350 krvodajalcev. Zato je redno ozaveščanje javnosti o pomenu krvodajalcev in krvodajalstva izjemno pomembno, za kar že od leta 2011, pod okriljem krvodajalske pobude Daruj energijo za življenje, združujejo energijo Rdeči križ Slovenije, Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino (ZTM) in družba Petrol d.d. V tem času so s skupnimi močmi k darovanju privabili več kot 95.000 novih krvodajalcev. S sloganom Velika družina srčnih ljudi želijo poudariti, da je krvodajalstvo plemenita vrednota, ki se prenaša iz roda v rod. V Sloveniji je veliko krvodajalskih družin, društev, poklicnih skupin, prostovoljcev, podpornikov, dijakov, študentov in drugih, kjer se krvodajalstvo širi in prenaša med generacijami. V letošnji kampanji so izpostavili krvodajalske družine, kjer daruje kri že več rodov, skupaj pa so del velike družine srčnih ljudi. H krvodajalstvu tako letos spodbujajo tudi Bežigradjani Liza, Peter in Katarina, ki vsi redno darujejo kri.

Zaradi preprečevanja širjenja okužb in uvedbe zaščitnih ukrepov je bilo treba prilagoditi tudi organizacijo in potek odvzemov krvi. Kri je možno darovati le ob predhodni najavi in pre-

verjanju zdravstvenega stanja krvodajalca, kar so krvodajalci zelo dobro sprejeli. Novost, ki jo je prinesla epidemija, je tudi zbiranje prebolevniške plazme, ki jo darujejo prebolevniki covid-19 za namene zdravljenja covidnih bolnikov.

Kljub epidemiji so bile v Sloveniji bolnikom ves čas zagotovljene potrebne zaloge krvi za vsa nujna in neodložljiva zdravljenja. Zdaj, ko se z umiranjem epidemije in rahljanjem ukrepov življenje počasi normalizira, se povečujejo tudi potrebe po darovani krvi. Krvodajalce prosimo, da se

še naprej odzivajo na vabila Rdečega križa in transfuzijske službe ali pa se sami prijavijo na odvzem krvi. Več na daruj-kri.si.

Nekaj podatkov o darovanju krvi

V Sloveniji ...

- so prvo stekleničko krvi shranili 4. junija 1945;
- vsakih pet minut nekdo potrebuje kri;
- vsako leto najmanj enkrat kri daruje 62.000 ljudi;
- organizirane krvodajalske akcije potekajo skoraj vsak delovni dan;
- kri lahko daruje vsaka polnoletna, zdrava oseba, stara od 18 do 65 let, ki ustreza merilom za izbor krvodajalca. Informacije na spletni strani www.ztm.si in www.daruj-kri.si, v zavihku »Lahko darujem!«

Pridružite se veliki družini srčnih ljudi!

Območno združenje
Ljubljana

Pošljite SMS sporočilo s ključno besedo **LJUDEM5** na številko **1919** in prispevali boste 5 EUR za humanitarno akcijo "Pomoč in podpora starejšim".

Prispevate lahko vsi uporabniki mobilnih storitev Telekom Slovenije, Telemacha, A1 in T-2.

VAŠE DONACIJE SPREJEMAMO TUDI NA NAŠEM HUMANITARNEM RACUNU: RDEČI KRIŽ SLOVENIJE - OBMOČNO ZDRUŽENJE LJUBLJANA
IBAN: 5156 6100 0112 2334 482 | DELAVSKA HRANILNICA D.D. SWIFT ALI BIC: HDELSI22 | SKLIC: SIO0 10-2-7
NAMEN: POMOČ IN PODPORA STAREJŠIM | KODA NAMENA: CHAR

www.rdecikrizljubljana.si

Razstava Ljubljansko Posavje: Stožice, Ježica in Črnuče

Slovanska knjižnica, preddverje; 1. 9.–15. 10. 2021

Na razstavi si bo mogoče ogledati, kako so iz severnih predmestij Ljubljane nastala urbana območja z modernimi stanovanjskimi soseskami. Pozornost bomo posvetili reki Savi, ki je močno vplivala na razvoj naselij in turizma, predstavili, kdaj je prvi vlak zapeljal skozi Ježico in Črnuče ter odsopihal

naprej proti Kamniku, zanimalo pa nas bo tudi, koliko znamenitih gostiln je sprejemalo izletnike in prevoznike tovornih kočij. Ne bomo pozabili na večje posavske kmetije, ki še vedno oskrbujejo Ljubljančane z zelenjavo, prav tako pa ne na bogato kulturno, cerkveno, društveno, gospodarsko in športno

zgodovino: tod so bili aktivni tako Orli kot Sokoli in po letu 1945 telovadna društva Partizan.

Vabljeni na razstavo, ki bo na ogled v preddverju Knjižnice Bežigrad in Slovenske knjižnice na Einspielerjevi 1. Avtorja razstave sta mag. Gašper Hudolin in Tjaša Bezenšek.

Mestna knjižnica Ljubljana in njene knjižnice

Mestna knjižnica Ljubljana je največja splošna knjižnica v Sloveniji. Na območju ČS Bežigrad deluje več njenih enot. Ste že obiskali vse?

Največja izmed splošnih knjižnic na območju četrtne skupnosti Bežigrad je Knjižnica Bežigrad na Einspielerjevi 1. Poleg bogate zbirke gradiva se radi pohvalimo s Platoteko, poslušalnico gramofonskih plošč, zaposleni pa organizacijsko skrbimo za knjižnice na območju Bežigrada. Knjižnica ima tudi dvorano ter dovolj prostora za razvoj različnih dejavnosti, pogosto povezanih seveda z branjem, s katerimi bogatimo življenje prebivalcev in obiskovalcev.

Knjižnica dr. France Škerl na Vojkovi 87a je srednje velika knjižnica, v okviru katere deluje tudi Igroteka, zbirka več kot 2000 iger in igrač, namenjenih različnim starostnim skupinam. V zbirko vključujemo igrače kakovostne izdelave in materialov, mnoge so slovenskih proizvajalcev. Novosti in najboljše iz zbirke predstavljamo na spletni strani MKL. Uporabo Igroteke priporočamo tudi kot ekološko in družbeno ozaveščeno dejavnost. Dejavnosti, ki jih izvajamo v tej knjižnici, so pogosto povezane z igro, igranjem, vzgojo.

Knjižnica Savsko naselje na Belokranjski 2 je naša najmanjša enota, ki deluje za Bežigradom, in to pridoma izkorišča kot prednost. Z butično podobo, ki je bila pred nekaj leti osvežena, vabi kot prijeten prostor za individualno delo in omogoča osebni pristop. Svoje poslanstvo vidi kot družinska knjižnica in se tako skuša približati potrebam sodobne družine ter s svojimi dejavnostmi nadgrajuje dejavno lokalno skupnost.

V mreži knjižnic Mestne knjižnice Ljubljana se je v preteklem letu način dela prilagajal zahtevam, ki nam jih narekujejo trenutne razmere. Naša želja je kljub temu v čim večji meri omogočiti dostop do storitev, ki jih knjižnica ponuja. Izbrane vsebine, prireditve in izobraževanja smo zato prenesli na splet in se vključili v bogato ponudbo zdaj še bolj povezanega občinstva MKL. Tudi za letošnje maturante smo tako pripravili serijo delavnic za pripravo na maturo iz slovenskega jezika, vsak mesec povabimo predavatelje, ki nam približajo izbrano temo o zdravju ter pripravljamo druge dogodke. Spletno dogajanje za naše uporabnike pri naša še dodano vrednost, saj so ti dogodki na razpolago za ogled po samem dogodku na Facebookovem profilu

Knjižnice Bežigrad. Srce naših dejavnosti za najmlajše uporabnike so ure pravljic, otroke naše pravljicarke vsako sredo povabijo v deželo pravljic prek aplikacije Zoom. Redno se srečujeta tudi naši bralni skupini. Tudi prispevki na Facebook strani Knjižnice Bežigrad so vsebinsko bogati, od bralnih predlogov do poetičnih petkov in namigov iz Igroteke.

Letos praznujemo 110 let rojstva Kristine Brenkove, avtorice, prevajalke in urednice. Njeno spominsko zbirko oblikujemo v Knjižnici Bežigrad. Skupaj s Pionirsko – centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo smo oblikovali program prireditev in dejavnosti z naslovom 110 kamenčkov v mozaiku Kristine Brenkove. Mlade ustvarjalce skupaj s slovensko sekcijo IBBY med drugim vabimo k sodelovanju na likovnem natečaju, katerega osrednja tema so junakinje, junaki in njihova junaštva v ljudskem pripovedništvu in pesništvu. Likovna dela sprejemamo do 1. oktobra 2021 na naslov: MKL, Knjižnica Bežigrad, Einspielerjeva 1, 1000 Ljubljana, z oznako: »NE ODPIRAJ, skrita moč junakinj in junakov te lahko presenetijo!«

www.mklj.si

Nataša Grubar Praček in Andreja Miško

Knjižnica Bežigrad na Einspielerjevi 1

Knjižnica dr. France Škerl na Vojkovi 87a

Knjižnica Savsko naselje na Belokranjski 2

Slovanska knjižnica

Slovanska knjižnica, Center za domoznansko in specialne humanistične zbirke Mestne knjižnice Ljubljana, domuje nad Knjižnico Bežigrad, v drugem in tretjem nadstropju stavbe na Einspielerjevi 1. Od svoje ustanovitve leta 1945 zbira, hrani in posreduje domoznansko in družboslovno gradivo ter kakovostno domače in tuje, zlasti slovansko leposlovje. Knjižnica se odlikuje po dostopnosti redkega knjižničnega gradiva in obsežni zbirki slovenskih časopisov in revij. Gradivo ni prosto dostopno, za informacije se uporabniki obrnejo na dežurno knjižničarko oz. knjižničarja ali pa naslove poiščejo v vzajemnem katalogu Cobiss+.

Študentom, raziskovalcem in drugim obiskovalcem omogočamo študij gradiva v dobro opremljeni veliki čitalnici s šestdesetimi študijskimi mesti in šestimi študijskimi celicami, ki je ob ugodnih epidemioloških razmerah odprta od 8. do 22. ure.

Sposobnost učinkovitega iskanja v različnih podatkovnih zbirkah uporabnikom močno olajša raziskovalno delo, zato podpiramo zgodnji razvoj ustrez-

nih kompetenc z delavnicami iskanja gradiva, ki so namenjene skupinam šolskih interesnih dejavnosti s področja zgodovine, slovenskega jezika in sorodnih družboslovnih predmetov ter mladim raziskovalcem. Udeležence seznanjamo z ustreznim načinom pridobivanja informacij in gradiva, dostopnega v knjižnici in na svetovnem spletu. Srednješolske skupine tudi vabimo na ogled zbirke raritet, ki se ponaša z zbirko prvih slovenskih slovnice in prvotiskov slovenskih avtorjev iz devetnajstega stoletja.

V Slovanski knjižnici izdajamo domoznansko revijo Ljubljana med nostalgijo in sanjami, ki prinaša članke s področja lokalne kulturne dediščine. V dvorani organiziramo domoznanske in sorodne humanistične prireditve, predavanja in filmske večere. Zaradi trenutne epidemiološke situacije so se naši dogodki preselili

na svetovni splet, kjer je tako mogoče spremljati literarno-domoznanske pogovorne večere Literatura v mestu, si ogledati projekcije iz ciklov ruskega, češkega in slovaškega filma ter sodelovati v Slovanskem bralnem klubu.

Letošnjo jesen načrtujemo tudi večjo prireditev, s katero bomo obeležili 200-letnico rojstva znamenitega ruskega pisatelja F. M. Dostojevskega. Na dogodku, ki smo ga poimenovali Noč in dan z Dostojevskim, bomo brez prekinitve prebrali njegov roman Ponižani in razžaljeni.

Uporabnike knjižnice vabimo k aktivnemu sodelovanju pri zbiranju spominov v Albumu Ljubljane, digitalni zbirki spominov na portalu Kamra, kjer lahko objavljajo lokalne zgodbe in digitalne kopije fotografij, pisem, osebnih dokumentov ter s tem prispevajo v skupno zakladnico spominov, jih delijo s someščani in soustvarjajo kulturno dediščino svojega mesta.

Tomaž Miško in
Erika Marolt

Poletne počitniške šole v Pionirskem domu

Počitniške šole v Pionirskem domu že tradicionalno ponujajo sproščeno družjenje in preplet različnih dejavnosti. Letošnje počitniške šole bodo potekale na dveh lokacijah: na Vilharjevi cesti 11 in na Komenskega 9.

Tuje jezike bomo spoznavali skozi umetnost in kulturo posameznih držav, počitniško dogajanje pa nam bodo s svojimi programi popestrili različni zavodi in društva. V enem terminu potekajo vzporedno štiri različne šole (razen zadnji teden avgusta), število

mest je omejeno. V želji, da čim več otrokom omogočimo obiskovanje naših počitniških šol, lahko posameznega otroka vključite v največ dve šoli.

Poletne počitniške šole bodo v Pionirskem domu potekale med 28. junijem. in 27. avgustom.

Več informacij:

<https://www.pionirski-dom.si/novice/poletne-pocitniske-sole-2021>

Andragoški center Slovenije

Ali obvladujete življenjske izzive?

Ali znate poiskati koristne podatke, ki vam pomagajo pri odločitvah in ravnanju z mesečnimi prejemki, uspete ob množici ponudb najti najugodnejšo zase? Kako dobro znate ukrepati, ko se vi ali vaši najbližji znajdete v zdravstvenih težavah? Kako dobro vam gre pomoč otroku pri šolskih obveznostih? Ali obvladujete elektronske storitve doma in v službi? Iščete novo zaposlitev, želite menjati poklic? Ali preprosto želite izvedeti več o sebi?

Pri obvladovanju življenjskih izzivov vam bo v pomoč poznavanje lastnih spretnosti – v čem ste dobri in kaj lahko še izboljšate. Zanesljiv pripomoček pri tem je **Spletni Vprašalnik Ocenjevanje Spretnosti – SVOS. Za odrasle vseh starosti je brezplačen, rešite ga na spletu.**

Srečali se boste z **nalogami iz vsakdanjega življenja in delovnega okolja** ter ocenili besedilne, matematične in spretnosti reševanja problemov v računalniškem okolju. Če pa vas zanimajo poklicni interesi, ocena, kako zdravo živite in kako uporabljate spretnosti v osebnem, družinskem življenju ter pri delu, lahko preverite tudi to.

Takoj ko končate z reševanjem, prejmete rezultate, ki so samo vaši. Zraven pa vas čaka še zanimiva informacija o tem, kako uspešni ste bili v

primerjavi z drugimi odraslimi iste starosti, podobnega poklica ter izobrazbe v Sloveniji in v tujini. Rezultati ocenjevanja vam bodo v pomoč pri odločitvah za nadaljnje učenje in izobraževanje ter spremembo poklicne ali zaposlitvene poti.

Vas zanima več o vprašalniku, brezplačnem dostopu in svetovanju?

Oglasite se na vam najbližji lokalni točki SVOS v Ljubljani:

na JZ Cene Štupar (Šmartinska 134a, dragica.glazar@cene-stupar.si, 030 642 425) ali

CDI Univerzum (Grošljeva 4, vena.mielitz@cdi-univerzum.si, 01 583 9296).

Več lahko preberete na spletni strani <https://svos.acs.si>.

Ocenjevanje spretnosti odraslim v Sloveniji omogočata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Evropski socialni sklad. Strokovno nad ocenjevanjem spretnosti bdi Andragoški center Slovenije. V sodelovanju z javnimi izobraževalnimi ustanovami skrbi za dostopnost SVOS za vse odrasle po vsej Sloveniji. Za majhno državo, kakršna je Slovenija, je pomembno, da imajo vsi prebivalci razvite spretnosti. Izkoristite to možnost!

Spoznaj spretnosti – zglej nove priložnosti!

Izjava udeleženke tečajev italijanščine in šivanja, lokalna točka SVOS Škofja Loka:

»Pri reševanju vprašalnika sem razmislila nekatere mišice, ki so mirovale verjetno še od gimnazije, pa tudi izzvala sodobne tehnike logičnega razmišljanja. Trenutno sicer nisem v fazi iskanja novih poslovnih izzivov, sem pa bila izredno motivirana, da preverim svojo konkurenčnost na področju besedilne in matematične 'pismenosti'. Nekaterе naloge so na prvi pogled zelo enostavne, pri drugih je res treba spraviti možgane v pogon, so pa vse sestavljene po načelu resničnih in vsakodnevnih situacij. Bila sem izredno nečakana glede končnih rezultatov in presenečena pri njihovem pregledu. Pozitivno ali negativno? To pa naj ostane moja skrivnost. Priporočam, da preverite zase, vprašalnik je smiseln, priročen in poučen. Nič vas ne stane, zdaj, ko so hladni in kratki dnevi, si pa verjetno lahko privoščite 90 minut zase in preverite svoje zmogljivosti. Kakor že piše na maturitetni poli – Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.«

Kaja

Andragoški center slovenije

Spominčice v času covid-19

Spominčica – Alzheimer Slovenija je ena tistih organizacij, ki so povezane s starejšo populacijo, saj se demenca praviloma pojavi pri starejših ljudeh. Zato je njeno delovanje morda še toliko bolj pomembno v času koronavirusa, ko se siceršnje stiske bolnikov z demenco in predvsem stiske njihovih svojcev še povečajo. Svetovalni telefon smo okrepili s strokovnjaki s področja demence in ga podaljšali na vse dni v tednu od 8. do 22. ure (tudi ob koncih tedna). Poleg ozaveščanja in destigmatizacije demence, ki je žal še vedno prisotna v naši družbi, Spominčica izvaja mnogo različnih dejavnosti. Delavnice za ohranjanje kognitivnih sposobnosti izvajamo tudi na daljavo – to so delavnice **DEJVA SE DRUŽIT, RAZMIGAJMO MOŽGANE, NEMŠČINA ZA STAREJŠE, SUPERLINGO-ANGLEŠČINA**. Zaradi sproščanja preventivnih ukrepov načrtujemo, da bomo kmalu začeli dejavnosti izvajati tudi v živo. V ponedeljek, 14. junija, ob 12. uri smo pred prostori Spominčice odprli Knjižnico pod krošnjami, v kateri bomo ob lepem vremenu vse do jeseni, skupaj z uporabniki in mimoidočimi, lahko brali in prijetno zaposlili svoje možgane. Lepo vabljeni, da se nam pridružite na zanimivih in raznolikih delavnicah, ki so primerne prav za vse generacije. Potekajo v živo in na daljavo, saj se moramo zavedati, da so vsi socialni stiki za vsakega posameznika zelo pomembni. To velja tudi za osebe z demenco, saj

je dokazano, da dobro počutje, druženje in aktivno življenje vplivajo na krepitev različnih kognitivnih sposobnosti. S tem pa lahko osebe z demenco ohranjajo samostojno in kakovostno življenje v domačem okolju.

Vabljeni, da se nam pridružite. Naše dejavnosti so za udeležence brezplačne. Na veliko različnih načinov pa lahko skupaj poskrbimo za zdravje možganov. Za več informacij nas pokličite na 01 256 51 11 ali nam pišite na info@spomincica.si, vse dogodke in dejavnosti lahko spremljate na naši spletni strani www.spomincica.si in na facebooku <https://www.facebook.com/spomincica.zdruzenje>. **NE POZABITE** se nam pridružiti!

Slovensko mladinsko gledališče

predstavitev

Obuti maček

Foto: Miha Fras

Predstava 6

Foto: Matej Povše

še ni naslova

Foto: Žiga Koritnik

Republika Slovenija

Foto: Iztok Dimc

Umetnost je omara

Foto: Matej Peternej

Slovensko mladinsko gledališče že več kot pol stoletja ustvarja v prostorih nikoli zares dokončanega Plečnikovega kompleksa, sprva sicer namenjenega Baragovemu semenišču, ki se skriva med Gospodarskim razstaviščem in Spominskim parkom Navje. Čeprav je bilo ustanovljeno kot poklicno gledališče za otroke in mladostnike, svojega občinstva ni nikdar podcenjevalo in se v uprizoritvah ni izogibalo zahtevnim temam, ki predstavljajo izziv tako ustvarjalcem kot gledalcem. Vztrajno je sledilo viziji svoje ustanoviteljice Balbine Battelino Baranovič, ki je zagovarjala stališče, da predstave, primerne za mlade, lahko gleda vsak. V iskanju inovativnih umetniških principov se je Mladinsko zavezalo tudi gledališkemu eksperimentu, v osemdesetih letih pa preraslo v eno najbolj pronicljivih političnih gledališč v nekdanji Jugoslaviji. S sodobnim in ambiciozno zastavljenim programom, navdušujočimi igralskimi transformacijami, neusahljivo kolektivno energijo in estetsko dovršenimi, pogosto pa tudi provokativnimi uprizoritvami, je svoj sloves utrjevalo na najpomembnejših mednarodnih festivalih po svetu.

Pod okriljem novega umetniškega vodstva se Mladinsko ni odreklo svoji tradicionalni družbenokritični in politično angažirani osti, preizkuševanju in preizkušanju najrazličnejših gledaliških praks, poleg tega pa v zadnjih letih umetniški repertoar razširja še v diskurzivni prostor, katerega osrednji del so pogovori v ciklu Dežela pridnih.

Diskurzivna nota je močno prisotna tudi v bolj eksperimentalno usmerjenem programu Nove pošte, kjer se poleg tega odvija poglobljen in ustvarjalni dialog z različnimi ustvarjalci s področja neodvisne scene. O gledaliških presežkih, ustvarjenih v Slovenskem mladinskem gledališču, pričajo številne strokovne nagrade (v zadnjih letih so to velika nagrada Boršnikovega srečanja in Šeligova nagrada uprizoritvi še ni naslova, velika nagrada Boršnikovega srečanja avtorskemu projektu 6, dokumentarna predstava Republika Slovenija pa je prejela tako Boršnikovo nagrado po presoji žirije kot Šeligovo nagrado za najboljšo uprizoritev), nagrade občinstva (npr. uprizoritvi še ni naslova na Tednu slovenske drame) ter vrsta nagrad, ki so jih člani ansambla in drugi sodelavci prejeli za svoje stvaritve.

Kljub temu da gre za slovensko gledališče z največjim številom gostovanj v tujini, Mladinsko ne pozablja na pomen neposredne skupnosti in dobrih sosedskih odnosov, zato prebivalcem četrtne skupnosti Bežigrad omogoča posebne ugodnosti pri nakupu vstopnic. V letošnji sezoni, ki je posvečena skupnosti, smo naš abonmajski sistem poenostavili v Klub Mladinsko – gre za gledalca prijaznejši, svobodnejši in dostopnejši komplet vstopnic. Mladinsko torej ostaja prostor odprtosti za vse, ki si v družbi sodobnega gledališča želijo tudi v prihodnje ustvarjati novo, boljšo skupnost.

Slovensko mladinsko gledališče

Saša Frelih – Mišo, organist

intervju

Gospod Frelih, ste hišni organist in skrbnik največjih orgel na Slovenskem v Cankarjevem domu, izdelanih leta 1981 in postavljenih 1982. Kaj pomeni biti skrbnik orgel in o kakšnih dimenzijah tega veličastnega instrumenta govoriva v tem primeru? Gre pri izdelavi orgel predvsem za velikost, materiale, kakovost zvoka ali je pomemben tudi estetski vidik oziroma zunanja podoba instrumenta?

Skrbništvo pomeni stalno igranje, saj imajo orgle nešteto sestavnih delov in če ne bi nanje stalno igral, bi se začele tipke zatikati. Razlika med klavirjem in orglami je, da klavir ob okvari utihne, orgle pa piskajo naprej. To se ne sme zgoditi ne na vajah, ne na koncertih in ne na snemanjih. Naše orgle v Cankarjevem domu so največje slovenske orgle, pri načrtovanju so seveda mislili na velikost in prostornino največje slovenske dvorane. Kakovost zvoka je odvisna od oblike kovinskih

piščali, od odstotkov litine svinca, cina in še nekaterih drugih kovin. Lesene piščali pa so tudi izdelane iz različnih vrst lesa. Zelo pomembna je zunanja podoba ali orgelska omara, ki je odvisna od arhitekture in ima tudi svojo zvočno vlogo. Na Slovenskem imamo več kot tisoč dragocenih zgodovinskih orgel s prelepimi orgelskimi omarami. To podobo dopolnjuje razporeditev piščali ali orgelski prospekt, ki ima pri naših novih orglah sodobno zunanjo podobo.

Nekoč ste dejali: »Nihče, ki pride v cerkev, me ne vidi, vsi pa vedo zame, me slišijo in ne dvomijo v moj obstoj.« Od kod izvira vaša ljubezen do orgel? So vas starši v otroštvu in mladosti podpirali pri vaših izbirah? Vzdušje v družini? Ste ljubezen do glasbe prenesli tudi na svoje otroke? Podpora soproge pri vašem delu?

Z orglami sem se prvič srečal kot 11-letnik v domači župnijski cerkvi v Planini pri Rakeku. Starši so me podpirali. Doma je bil pianino in učiteljica Matilda Dolenc je dvakrat tedensko hodila v našo samoto – moja rojstna hiša stoji izven vasi. Nadaljnja povezanost z orglami je bila potem do danes samoumevna. Seveda so se v najini družini s soprogo Vido z glasbo srečevali tudi otroci: hči Irena je danes po končani klavirski in solopevski diplomii na AG korepetitorica v ljubljanski operi, sin Lovro se poleg klasične filologije ukvarja z zborovodstvom, hči Ljudmila pa ob španščini in splošnem jezikoslovju z jazz solopetjem. Soproga pa je vse življenje poslušala tudi do 10-urno igranje na klavir. Glede na moj instrument sem k sreči lahko odkorakal v Gallusovo dvorano ali na frančiškanski kor.

Študirali ste na Teološki fakulteti in hkrati na Akademiji za glasbo, kjer je bilo na oddelku za orgle številčno malo, šest ali sedem študentov. V kakšnem spominu ste ohranili študijska leta glede na socialistično, režimsko vzdušje in odnos oblasti do cerkvene glasbe? In vaši spomini na prof. Huberta Berganta?

Začetek mojega študija orgel na AG je bil zelo skromen. Do orgelskih not vzhodnonemških založb nismo imeli dostopa. Prve večje Bachove skladbe za orgle smo igrali iz svojih lastno-ročnih prepisov iz not prof. Huberta Berganta. Pouk je potekal na orglah Glasbene matice na podstrešju realke na Vegovi ulici. Za nas organiste je bila prva prelomnica postavitev koncertnih orgel v dvorani Vatroslav Lisinski v Zagrebu leta 1976, novih orgel po Bergantovi zasnovi pa v stolnici v Mariboru leta 1981 in seveda postavitev orgel v Gallusovi dvorani leta 1982. Na prof. Berganta me vežejo lepi spomini in cela vrsta anekdot. (»Iz Gallusove dvorane sem prišel pred CD, kjer se je pogovarjal prof. Bergant z generalnim

direktorjem Mitjem Rotovnikom. Rekel sem, profesor, pri orglah je odpoval glavni motor. Profesor je dejal, ja, kaj pa zdaj. Moj odgovor je bil, profesor, to je 1. april. Oba sta obstala kot vkopana, se spogledala, bušnila v smeh in prof. Bergant je komentiral: Mišo, ni slabo!«)

Orgle v CD je izdelala orglarska delavnica Karla Schukeja iz Berlina. Imamo tudi v Sloveniji izdelovalce orgel? Kateri so največji v evropskem prostoru? Tekmujejo med seboj za »največje, najlepše, najmogočnejše orgle«? So orgle bolj evropski instrument, vezane na cerkve in koncertne dvorane, ali jih najdemo povsod po svetu?

Danes imamo v Sloveniji več orgelskih delavnic. Vse te delavnice skrbijo, da so orgle glede na velikost prostora in s tem tudi na število piščali zvočno umeščene v konkretni prostor. Tudi največje svetovne delavnice se držijo pravila, da se zavežejo postaviti orgle take velikosti, ki jih lahko najprej postavijo v celoti v domači dvorani. Orgle so po klasični grški in rimski dobi na zahodu izumrle, dokler jih nista iz Carigrada kot kraljevsko darilo prejela zahodnoevropska vladarja Pipin Mali in Karel Veliki. Ko so z nastankom pravoslavne cerkve na vzhodu prenehali spremljati bogoslužje z instrumenti, so orgle spet postale pomemben del zahodnoevropske kulture. V začetku 20. stoletja so začeli postavljati orgle v koncertne dvorane tudi v tistih predelih sveta, ki so vezani na pravoslavno bogoslužje.

Zakladnica orgelske glasbe je izjemna. Kateri skladatelji so vam posebej pri srcu in kaj najraje igrate in kje najraje igrate? Orgle št. 1 za vas?

Do danes nedosežen skladatelj, načrtovalec orgel in organist je J. S. Bach. Po Bachu je do danes nastala zakladnica orgelskih skladb. Dejstvo pa je, da je najmanj 90 odstotkov orgelske glasbe namenjene bogoslužju. Jaz imam posebno srečo. V Gallusovi dvorani izbiram skladbe, za katere je potreben manjši odmev v prostoru. Frančiškanska cerkev pa ima mogočen katedralni odmev. Nekateri skladatelji so v svojih skladbah pri koroni na pavzi dopisali, naj pavza traja toliko časa, dokler ne izzveni odmev. Moje prve orgle so

zame orgle v Gallusovi dvorani, saj bo prihodnje leto minilo 40 let, kar živim z njimi.

Več let ste poučevali glasbo in orgle. Kakšno je po vašem mnenju zanimanje za cerkveno in orgelsko glasbo med mladimi v Sloveniji? Se vam zdi, da je dovolj narejeno za širjenje tovrstne umetnosti?

Zanimanje za orgelsko in cerkveno glasbo je pri nas veliko. K temu pripomorejo cerkvene orgelske šole, uvedba orgelskega pouka v nižjih glasbenih šolah in na konservatorijih ter oddelku za koncertne orgle in sakralno glasbo na AG. Ker so se drugi instrumenti poučevali že v naši davni glasbeni zgodovini, orgle pa smo uvedli v glasbene šole šele leta 1992, je pred nami še veliko dela, da dohitimo tako raven, kot je pri drugih instrumentih.

Zdi se, da orgle kot edinstven instrument v smislu zvočnega razkošja vlečejo in spodbujajo v čutenje presežnega, duhovnega in nezemeljskega. Se vam zdi, da gre pri tem le za občutenje ali pa se nam prek zvoka in glasbe resnično odpirajo tudi dimenzije duhovnega?

Orgle prav zares, kot pravite, odpirajo dimenzije duhovnega. Bach je pri svojem delu Glasbena daritev enega od kanonov, ki je čisto posvetna skladba, poimenoval »Kdor išče, najde«. Naslonil se je na svetopisemski rek »Iščite in boste našli«. Sodobni češki skladatelj Petr Eben je v počasnem stavku klavirskega koncerta iz zgornje note vsakega motiva izpostavil koralno temo latinske Angelske maše.

Če bi se vrnili v mladost in znova izbirali poklic, bi vas orgle zopet potegnile v svoj magični svet?

Jasno, o tem ni dvoma, kraljica instrumentov, kot je orgle poimenoval Mozart, me je popolnoma osvojila. Malokdo ve, da so orgle v Puccinijevi partituri njegove opere Turandot, ki se godi na Kitajskem. Celotni glasbeniki se sprašujejo, kako naj bi orgle prišle v tipičen kitajski instrumentarij in na cesarski dvor. Prejeli so jih kot cesarsko darilo!

Pogovarjala se je
Jelka Žugelj, prof.

Čestitamo za

25. JUNIJ
DAN DRŽAVNOSTI